

СЕКЦІЯ 5

МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ТА ПРОБЛЕМИ УНІФІКАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І АУДИТУ

Світлана БЕЛІНСЬКА

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЗЕМЛІ ТА ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН

В умовах підготовки до впровадження ринку землі зростає важливість її якісного та кількісного обліку. Виділення земельних ресурсів як об'єкта бухгалтерського обліку потребує розробки необхідного апарату, що сформує підґрунтя для визначення відповідних класифікаційних ознак для цілей обліку.

Розвиток методології бухгалтерського обліку земель та земельних відносин потребує троїстого відображення їх природи та першочергової уваги як до найбільш значимого в аграрній економіці активу. Останнє має бути в основі нової парадигми розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки. При цьому, якщо перший рівень представлення земельного капіталу – як господарського активу, має винятково комерційний характер, то функція обліку землі як природного ресурсу та національного багатства має глобальне значення. Вирішення цих питань потребує передусім адекватного наукового забезпечення побудови нової методології бухгалтерського обліку земельного капіталу.

Вітчизняні наукові погляди на проблему постановки земель на облік розділились – від гострого заперечення потреби визнання сільськогосподарських земель у бухгалтерському обліку з одного боку, до обґрунтування необхідності в цьому – з іншого.

Перед галузевою наукою з бухгалтерського обліку постає завдання обґрунтування та розробки методологічних підходів постановки на баланс землекористувачів всіх земель сільськогосподарського призначення. Ці завдання і є основою формуванню підходів до розробки галузевого стандарту з обліку земель сільськогосподарського призначення.

Головним в такому обліку вбачаємо потребу суспільного контролю за використанням та поліпшенням земель сільськогосподарського призначення. Виходячи з теорії фізичної економії, а також з розрахунків Ф. Кене, землі має бути віддана належна їй частина створеного і за її участю багатства. Ця частина має мати як мінімум дві складові: органічні добрива та природоохоронні поліпшення. Останні мають бути окремими об'єктами обліку в доповнення до системного обліку витрат на вирощування сільськогосподарських культур (мінеральні добрива, іригація, меліорація тощо).

Метою бухгалтерського обліку земельних ділянок є надання відомостей про землю, необхідних для зовнішніх користувачів, з метою задоволення запитів суспільства щодо стану цієї частки національного багатства, кредитної та інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств та запитів внутрішніх користувачів для управлінських рішень, спрямованих на забезпечення раціонального і ефективного використання земель.

Методика аналітичного обліку сільськогосподарських угідь покладена в основу розробленої за участю автора Книги кількісного та якісного обліку земель, форма якої викладена в Порядку аналітичного обліку земель в наукових установах, підприємствах та організаціях УААН, затвердженому постановою Президії УААН від 26 серпня 2004 р. [1].

Методологічні та методичні засади обліку земельних ділянок, їх оцінки й організації аналітичного обліку забезпечать збір та систематизацію особливих даних про кількість, якість та стан використання земель різного функціонального призначення, що знаходяться у підприємства на правах власності чи користування.

Важливе значення в методології обліку земель відводиться фактору звітності. Земельні ділянки вже зараз є об'єктом річної бухгалтерської звітності. Це засвідчує важливість для

держави обліку земельних ділянок та певні успіхи науки щодо побудови статистичної звітності із землекористування в аграрній сфері економіки. Проте це слід розглядати як перші кроки у справі формування методології бухгалтерського обліку земель та земельних відносин.

Провівши системне дослідження з питань обліку землі доведено, що предметом обліку земель сільськогосподарського призначення є господарські, соціальні та екологічні процеси, що формують відповідні об'єкти бухгалтерського обліку, виходячи із запитів, які розглядають землю як господарський актив, національне багатство та природний ресурс планетарного значення. Наукове вирішення проблеми обліку землі та земельних відносин полягає в розробці методичних підходів до організації обліку землі.

Список літератури:

1. Облік і оцінка балансової вартості земель в наукових установах і підприємствах УААН: [практичний посібник] / [А.М. Третяк, В.К. Ярмолицький, В.М. Жук та ін.]. – К.: Аграрна наука, 2006. – 276 с.
2. Жук В.М. Бухгалтерський облік земель сільськогосподарського призначення: теорія і практика / Жук В.М. / Збірник наукових праць "Економічні науки". – Серія "Облік і фінанси". – Вип. 5 (20). – Ч.1. – Луцьк: ЛНТУ, 2008. – 367 с., С. 179-185.
3. Жук В.М. Обліково-аналітичне забезпечення земельних відносин / Жук В.М. / Агроінком. – 2011. – №7-9. – С. 116-121.

Ірина БОЯРКО

Університет банківської справи Національного банку України

СТРАТЕГІЧНО ОРІЄНТОВАНА СИСТЕМА ОБЛІКУ

У сучасних умовах глобалізації економічний розвиток перестає бути інерційним, а перетворюється в інноваційний, стимулюючи структурну модернізацію всієї системи управління соціально-економічними процесами. Одним з напрямів такої трансформації є становлення стратегічно орієнтованих облікових систем у наслідок синергетичного розвитку господарського обліку.

У своїх дослідженнях проблеми формування сучасної парадигми бухгалтерського обліку багато вчених, у т.ч. Р. Бруханський [1], Ф. Бутинець [2], С. Голов [3], С. Кузнєцова, С. Легенчук, Н. Малуґа [4], К.Уорд, А. Шайкан [5] та ін., вбачають преюдиціальний характер еволюційного розвитку сучасної теорії обліку у напрямі інтеграції та синтезування ретроспективної і перспективної складових.

Під синергетичним розвитком господарського обліку ми розуміємо процес інноваційної трансформації існуючої системи обліку на основі інтегрування облікової, аналітичної, планувальної і контрольної функцій управління в систему, яка забезпечує менеджмент обліково-аналітичною інформацією з необхідними валідними та емерджентними властивостями для прийняття ефективних короткострокових і довгострокових управлінських рішень, спрямованих на реалізацію цілей і завдань, передбачених стратегією розвитку підприємства, що передбачає синергетичне використання можливостей оперативного, бухгалтерського та статистичного обліків. Це створює умови для виникнення синергетичного ефекту від такого інтегрування у вигляді досягнення кращих показників ефективності господарювання за рахунок скорочення трансакційних і організаційних витрат при одночасному збільшенні доходів і вигід в умовах підвищення якості інформаційної бази прийняття управлінських рішень. При цьому у якості джерела синергії у сучасному розвитку обліку передбачається не лише поєднання обліку, аналізу, планування і контролю, а й використання для обґрунтування ефективних управлінських рішень єдиної інформаційної бази про чинники розвитку підприємства, яка формується за умови використання даних не лише бухгалтерського, а й оперативного та статистичного напрямів господарського обліку. За таких умов системна і функціональна інтеграція та інноваційність стають базовими атрибутами системи обліку, надаючи їй характер стратегічно орієнтованої.